

Viite: Lausuntopyyntö VN/963/2018 YM

Lausunto Länsi-Lapin luonnonsuojelualueita koskevasta asetustalvalmistelusta

Ympäristöministeriö on pyytänyt lausuntoja Länsi-Lappia koskevasta asetustalvalmistelusta. Asetustalvonnokset koskevat Lapin maakuntaan perustettavia luonnonsuojelualueita, jotka ovat valtion omistuksessa. Alueet on varattu jo aiemmin luonnonsuojelutarkoituksiin, ja ne kuuluvat pääosin eri suojeluohjelmiin sekä Natura 2000 -verkostoon. Lappiin on tarkoitus perustaa valtioneuvoston asetuksella 75 luonnonsuojelualuetta, joiden pinta-ala on yhteensä noin 72 000 hehtaaria. Ympäristöministeriön asetuksella perustettaisiin 71 luonnonsuojelualuetta yhteispinta-alaltaan noin 2200 hehtaaria. Pääosa alueista on Länsi-Lapissa, lisäksi kolme aluetta on Itä-Lapissa.

Alueista valtioneuvoston asetustalvonnoksella perustettavaksi esitetystä alueista 36 aluetta (24 000 ha) ja ympäristöministeriön asetustalvonnoksella perustettavaksi esitetyistä alueista 64 (2000 ha) ei sisälly Natura 2000-verkostoon (Lapin liiton lausunto).

Lappi on pinta-alaltaan lähes kolmannes koko maan pinta-alasta ja Lapin pinta-alasta kolmannes on jo eriateisen suojelun piirissä. Suomessa Natura 2000-verkosto kattaa 5 milj. hehtaaria, josta Lapissa sijaitsee 3 milj. hehtaaria. Luonnonsuojelulain (1096/1996) mukaan luonnonsuojelusuunnittelussa ja maiseman suojelussa on otettava huomioon taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset näkökohdat sekä alueelliset ja paikalliset erityispiirteet. Luonnonsuojelulain 24 § mukaan harkittaessa luonnonsuojelualueen perustamista on otettava huomioon myös muut yleiseen etuun liittyvät näkökohdat.

Lapin elinkeinoelämä on kuluvan vuosikymmenen puolivälin jälkeen kasvanut kaikilla toimialoilla. Lapin suhdannekatsauksen 2018 mukaan vuoden 2017 aikana kaikkien toimialojen liikevaihto kasvoi 9,5 % (koko maa 6,5 %). Lapin talous on vahvasti vientivetoinen. Lapin elinkeinojen vastuullinen kasvu on pohjautunut mm. metsätalouteen, matkailuun, kaivosteollisuuteen ja metalliteollisuuteen ja niiden sekä uusien nousevien alojen, kuten biotalouden, merkitys on edelleen kasvava.

Ongelmaksi muodostuu se, että luonnonsuojeluasetuksen osalta ei ole tehty lainkaan minkäänlaista yhteensovittamista eri maankäytön intressien tai eri toimialojen välillä, mikä on vastoin luonnonsuojelulain edellyttämää taloudellisten ja alueellisten erityistarpeiden huomioimista sekä yleisten etujen huomioimista. Asetuksessa tulisi huomioida myös Lapin eri toimialojen näkökulmat luonnonsuojelullisten näkökulmien lisäksi maankäytön eri intressien yhteensovittamiseksi. Esimerkiksi asetuksesityksen mukaisissa alueissa on huomioitavaa, että Kuusilammen, Romppaan, Palokkaan, Kirvesaavan, Kalkkimaan, Kaitajärven, Konttikivalon, Elijärvenviian ja Rakanjätkän osalta alueilla tai niiden välittömässä läheisyydessä on voimassa olevia malminetsintälupia.

Laissa viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (2005/200) edellytetään, että lakiin, asetukseen tai hallinnolliseen määräykseen perustuvasta viranomaisen suunnitelmasta ja ohjelmasta on tehtävä ympäristöarvointi, jos kyse on maa-, metsä- tai kalataloutta, energiahuoltoa, teollisuutta, liikennettä, jätehuoltoa, vesitaloutta, televiestintää, matkailua, aluekehitystä,

alueidenkäyttöä, ympäristönsuojelua taikka luonnonsuojelua varten laadittavasta suunnitelmasta tai ohjelmasta, joka luo puitteet hankkeiden lupa- tai hyväksymispäätöksille.

Malminetsintä luonnonsuojelualueilla on luonnonsuojelulain mukaisesti mahdollista, mutta se edellyttää Metsähallituksen lupaa. Näin ollen asetusvalmistelun myötä Metsähallituksesta on kaivoslupia myöntävän Tukesin ohella lupaviranomainen. Käytännössä tämä tarkoittaa kaksinkertaista luvitusprosessia kaksinkertaisine valituskanavineen, mitä ei voida pitää joustavana ja tehokkaana hallintona. Nyt toteuttava asetuksen valmistelu edellyttää siten ympäristövaikutusten arvioinnin tekemistä, sillä se luo puitteet lupapäätöksille ja luo samalla tuplaluvitusprosessin kaksinkertaisine valitusprosesseineen. Näiden lisäksi asetus koskee ympäristönsuojelua ja luonnonsuojelua.

Hallintolain (2003/434) mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

Lapin kauppakamari edellyttää, että asetuksen osalta tulee tehdä objektiivinen ja tasapuolinen yhteensovittaminen eri maankäyttötarpeisiin nähden, mikä ei tällä hetkellä toteudu asetusvalmistelussa lainkaan.

Rovaniemellä 3.5.2019

Timo Rautajoki
LAPIN KAUPPAKAMARI